

„A hosszú távú tervem az, hogy innen megyek nyugdíjba.”

Interjú Lencsés Ákossal, az „Év Fiatalkönyvtárosa”-val

2012 júliusában a Győrben megrendezett 44. könyvtáros vándorgyűlésen ismét kitüntettek egy ifjú kollégát az „Év Fiatalkönyvtárosa”-díjjal. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség – kuratóriumi döntés alapján – Lencsés Ákost, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára Olvasószolgálati osztályának vezetőjét részesítette ebben az elismerésben. Amint az a laudációból is megtudható, jelenlegi munkahelyén „szerencsésen ötvödik számára annak lehetősége, hogy kielégítse a reáltudományok iránti érdeklődését és az olvasókkal való személyes kapcsolattartás igényét is.”* Miként is jutott el idáig ez a sokoldalú fiatalember? Nos, ennek jártunk utána egy interjú keretei között.

– *Hogyan nyerted el a díjat? Az olvasók kedvéért röviden összefoglalnád a pályázatod tartalmát?**

– A pályázatra benyújtott dolgozatom címe *A felhasználói bizalom és a népszámlálási adatok digitális szolgáltatása*. A népszámlálás során előálló adatok társadalmi-gazdasági elemzésekre, illetve a korábbi összeírások családfakutatásra használhatók. A tanulmányban bemutatom, hogy Nagy-Britanniában hogyan kezelik és szolgáltatják az adatokat, illetve azt, hogy Magyarországon milyen történelmi háttér miatt alakult ki nagyfokú bizalmatlanság a népszámlálásokkal kapcsolatban. A dolgozat végén egy rövid projektterv is szerepel, amely a magyar népszámlálási anyag digitális szolgáltatásának egy lehetséges kidolgozását mutatja be. Rózsa Dávid kollégámmal szeretnénk további nemzetközi példákkal kibővíteni, majd ezek alapján a projekttervet kicsit átfésülni, és reméljük, hogy hamarosan megjelenhet a szakajtóban.

– *Mióta dolgozol könyvtárosként? Hogyan választottad ezt a szakmát?*

– Amikor 18 évesen a könyvtár szak mellett döntöttem, még nyilván nem volt teljesen kialakult képem a szakmáról. Az ELTE-n nagyon sokszínű és felkészült – sok óraadóval dolgozó – tanári kar vezetett be minket a különböző témákba. Nagyon sok kellemes emléket őrzök azokból az évekből; a tanárok nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az évfolyamunkból arányaiban sokan maradtak a szakmában. 2001-ben, az egyetem mellett kezdtem a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem (jelenleg BCE) központi könyvtárában dolgozni. Utána egy évig matematikát tanítottam, 2007 óta pedig a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtárában dolgozom.

* http://mke.info.hu/wp-content/uploads/2012/07/Ev_fiatalkonyvtarosa_Lencses-Akos_2012.pdf

** http://mke.info.hu/wp-content/uploads/2012/07/Lencses_Akos_dolgozat.pdf

– *Bemutatnád néhány mondatban a könyvtárat, ahol dolgozol? Melyik részlegben dolgozol, melyik a szűkebb munkaterületed?*

– A KSH Könyvtár 145 év óta létező intézmény, 115 éve köteles példányra jogosult könyvtár. Emellett kiterjedt és aktív cserekapcsolatokkal is rendelkezik a Föld minden táján működő intézményekkel. Ezeknek köszönhetően olyan egyedi és értékes állomány alakult ki, amely a lehetőségek széles körét kínálja minden felhasználó és könyvtáros számára szinte minden szakterületen. A 850 ezer kötetes állomány több mint 95 százaléka elérhető az online katalógusban.

Szűkebb területem a szaktájékoztatás, de az olvasószolgálat összetett feladatokat lát el, így lehetőségem van belekóstolni a közművelődési teremben folyó munkába, a rendezvények szervezésébe vagy éppen a kiadványok készítésébe.

– *Melyik a legkedvesebb könyvtári munkád?*

– Leginkább a személyes kapcsolatokat élvezem. A személyes-telefonos tájékoztatást, illetve a csoportoknak tartott adatbázis- és könyvtárbemutatókat. De emellett el kell ismerni, hogy a könyvtári feladatokhoz rengeteg babramunka is szükséges: a katalógus építése, az analitikus feltárás, az adatbázisok fejlesztése, a könyvek leválogatása vagy egyszerűen a polcok rendben tartása. Ezek nélkül elképzelhetetlen a tájékoztatás és az olvasók kiszolgálása. Tisztelettel nézem a szép-irodalmi olvasóteremben dolgozó kolléganőket, akik győzik az ottani állomány olvasói igényekhez igazított gyakori cseréjét. 850 ezer kötetünkben tízezer fér a Bibó-terem polcaira, így ott sokkal intenzívebb az állomány cseréje, mint a szakolvasóban.

– *Melyik a legemlékezetesebb élményed a könyvtárról?*

– Amikor a könyvtárba kerültem, még csak a folyóirat-olvasó és a két szakolvasó terem működött. A kölcsönzésre csupán a KSH munkatársai voltak jogosultak, akik egy kis szobából vihették el a raktárból kikért könyveket. A II. kerület egy európai uniós pályázatához csatlakozva hosszú évek szervezése után megnyílt a Bibó István-terem, ami gyökeresen megváltoztatta a korábbi munkafolyamatokat. A Bibó-termet a kollégákkal a nulláról kellett berendeznünk, ugyanis a helyén előtte raktár működött. A kötetek kiválogatása, a témakörök kialakítása, a számunkra új biztonsági rendszer használata, és elsősorban a könyvtárba érkező új olvasói réteg kiszolgálása nagyon izgalmas feladat volt a régebben szinte csak szakkönyvtárként működő intézményben. Ma már nehéz visszagondolni, hogy korábban milyen körülmények között működött a kölcsönzés, és senki nem vitatja, hogy szükséges lépés volt az új olvasóterem kialakítása, és az, hogy mindenki kölcsönözhet az állományból.

– *Mely területek foglalkoztatnak még?*

– Korábban besegítettem gyerekkönyvtári munkába is, illetve sok gyerektábort vezettem önkéntesként. Az utóbbi években erre sajnos, nem volt lehetőségem, amiért viszont kicsit kárpótolt, hogy az elmúlt két nyáron két-két hétre napközit működtettünk a könyvtárban a KSH-kollégák gyerekei számára. Volt, amikor 25 gyerekkel foglalkoztunk. A kötészetben dolgozó kollégák foglalkozásokat szerveztek nekik, bejártuk a raktárakat és a pincét, kipróbálhatták kicsit a könyvtári munkafolyamatokat, közös könyvajánló kiállítást készítettünk a gyerekekkel, szóval ők és a könyvtárosok is remekül érezték magukat.

– *Mivel foglalkozol még a könyvtárosi munkán kívül?*

– A feleségemmel, Kristóf Ibolyával (aki 2010-ben az Év Fiatal Könyvtárosa volt) nagyokat szoktunk kerékpározni. A legutóbbi pécsi és győri vándorgyűlésre is kerekeztünk. Azt nem tagadom, hogy a Mecsek megmászása után kellemesebb volt a Duna partján elgurulni a Kisalföldre. De tettünk már egészen nagy kört is a Budapest–Pécs–Szeged–Gyula–Budapest nyomvonalon.

– *Visszatérve a szakmához, hogyan próbáljátok felhívni a figyelmet a könyvtárra, miként próbáltok megnyerni még több felhasználót, olvasót? Hogyan is követitek a változásokat, amelyek a könyvtárak számára olyan nagy kihívást jelentenek manapság?*

– Az elmúlt években több rendezvénybe is bekapcsolódtunk: részt vettünk a Kulturális Örökség Napjain, a Könyvhéten, az ELTE Könyvtári Napokon, a II. kerület napján, elindítottuk a Könyvtári esték rendezvénysorozatát, és hamarosan szeretnénk csatlakozni a Kutatók Éjszakájához vagy a Múzeumok Éjszakájához. A kerületi iskolákkal, nyugdíjas csoportokkal és városvédőkkel gyümölcsöző kapcsolatot alakítottunk ki, úgyhogy nem unatkoztunk az utóbbi időben. Több népszerű szolgáltatást is bevezettünk, például az egyedi születésnapi csomagok összeállítását, amely a folyóirat-olvasó (és az egész könyvtár) egyik legkeresettebb szolgáltatása, és komoly bevételi forrás lett.

A nevünk miatt sokan azt gondolják, hogy nálunk kizárólag statisztikai adattárakat találnak meg, úgyhogy erős kampányt kell folytatnunk annak érdekében, hogy az emberek egyáltalán odajöjjenek a pulthoz. De bátran állíthatom, hogy aki megismer minket, kellemesen csalódik a könyvtárunkban, és igen addiktívek tudunk lenni.

– *Milyen terveid vannak?*

– Az ELTE-BTK doktori képzésén két évet sikerrel zártam. Szeptemberben kezdem a harmadik évemet, és ha minden jól halad, utána következhet a dolgozat megvédése. A KSH Könyvtárban jól érzem magam. A kollégákkal jó a kapcsolat, és az intézményben rengeteg lehetőség van, amelynek kiaknázása az itt dolgozó csapatnak még hosszú évekre munkát ad. A hosszú távú tervem az, hogy innen megyek nyugdíjba.

– *Hogyan látod a könyvtárak jövőjét?*

– Nem az olvasói igények, inkább az anyagi források csökkenésétől félek, és attól, ha esetleg nem távlatos döntések születnek. Márpedig, ha nem lehet új szolgáltatásokat bevezetni, új adatbázisokat építeni, ha nem tudják az egyes könyvtárak megújítani az állományukat, tereiket, akkor más intézmények vagy cégek ezt idővel megteszik a könyvtárak helyett, és a nehezen megszerzett célközönséget elcsábítják magukhoz. Szerintem egy könyvtár nagy közösség-szervező erő lehet, ami a mostani világban komoly értéket jelent.

A szakkönyvtárakra különösen veszélyes, ha az új generációknak nem tanítják–tanítjuk meg, hogy a tudományos munka nem internetről félig-meddig elolvasott forrásokra épül – amellett, hogy az online források is elengedhetetlenek. Ez a feladat mindenképpen az egyetemekre, főiskolákra és könyvtáraikra vár.

- *Álmaid könyvtára milyen lenne?*
- Utópisztikusan gondolkozva álmaid könyvtárában nem lenne óriási kényszer a bevétel növelése, hanem az emberek ingyen juthatnának hozzá azokhoz a kiadványokhoz és szolgáltatásokhoz, amelyekre szükségük van. Persze azzal is ki tudnék egyezni, ha az emberek keresete és gondolkozásmódja megengedné, hogy a jelenleginél többet és szabadabban költsenek a kultúrára.

- *Ha a mesebeli tündér teljesítené három kívánságodat, mik lennének azok?*
- Gondolom, könyvtáros tünderről van szó, tehát először egy kacsalábon forgó könyvtárat kérnék, tele hálás és kedves olvasókkal, illetve a munkájukat szerető és együttműködő könyvtárosokkal. Ebben a könyvtárban ráadásul munkát találna valamennyi álláskereső kolléga is. És lenne benne egy oral history-archívum is, ahol az elmúlt évek, évszázadok könyvtárosainak visszaemlékezéseit hallgathatjuk meg.

- *Köszönöm a beszélgetést, és további sok sikert kívánok!*

Tóth Andrea